

Etterretningstjenestens historie

BOK

Ragnar Ulstein:
**ETTERRETNINGS-
TJENESTEN I NORGE.**
Bind 3, Nettet strammer
Cappelen

14-1-93

Anmeldt av
WERNER CHRISTIE

Etterretningstjenesten yt-
et en uforholdsmessig
stor andel av Norges
krigsinnsats under den
annen verdenskrig. En av
grunnene er vår geogra-
fiske beliggenhet og vår
lange kystlinje; det var
maktpåliggende for de al-
lierte å holde rede på hva

nazistenes Kriegsmarine
og Luftwaffe foretok seg i
våre nære havområder.
En annen grunn var at
ute- og hjemmefront måt-
te holde kontakten og
samordne virksomheten.
Selve kamphandlingene –
til og med handelsflåtens
enorme innsats – kom
nesten i skyggen av de
hemmelige tjenester.

E-tjenesten fortjener sin
historie, og den er nå full-
ført gjennom Ragnar Ul-
steins bind 3 av «Etterret-
ningstjenesten i Norge».
Ulstein regner at omtrent
5500 personer var i E-ar-
beidet i kortere eller leng-
re tid, av disse døde 267,
noen i kamp, andre i
fangeleirene, og 102 ble
henrettet. Alle har fått et

verdig minnesmerke i Ul-
steins trebindsverk.

Ulstein har arbeidet i
pressen og utgitt to ro-
maner, men det er først
og fremst som krigshisto-
riker og forfatter av verk-
ene «Englandsfarten» (to
bind) og «Svensketrafik-
ken» (tre bind) han er
kjent. Han har også skre-
vet verket om Kompani
Linge, der han selv gjorde
en glimrende krigsinn-
sats. Ulsteins styrke er
hans engasjement og lette
penn. I tillegg er han pin-
lig nøyaktig. Han har in-
tervjuet 1500 krigsvete-
raner, og alt er samlet i en
myriade av detaljbeskri-
velser, navn og data. Det
faktum at fremstillingen
godtas av de mange aktø-

rer, borger for Ulsteins
pålitelighet. Selv har jeg
kryss-sjekket etter beste
evne, men jeg har ikke
klart å påvise noen feil.

Første bind, «Amatøre-
nes tid», forteller om de
første famlende forsøk, en
tid preget av entusiasme,
mot og overmot. Bind to,
«Harde år», omfatter åre-
ne 1942 og 1943. Nå har vå-
re etterretningsfolk lært i
livets – og dødens – har-
de skole. Mikrofilmen
gjør sitt inntog, og giftpil-
len har funnet sin faste
plass i lommen. I tredje
bind beskrives den riks-
dekkende E-tjeneste som
har funnet sin organisa-
sjon og sine arbeidsmeto-
der. Regelmessig får bri-
tene rapporter om

skipstrafikken og de
360 000 soldatene som ut-
gjorde Wehrmachts vel-
smurte maskineri i Nor-
ge. Hele apparatet var
bygget opp av gode nord-
menn som av egen fri vil-
je meldte seg til tjeneste.
Noen tok seg over til Eng-
land for senere å returne-
re via Nordsjøen, Sverige
eller pr. fallskjerm. Andre
drev hele tiden sitt farlige
dobbeltspill i det okkuper-
te Norge. Det var ung-
dommen som gikk i bre-
sjen, og det var
ungdommen som betalte
prisen. Over halvparten
av E-tjenestens folk var
under 29 år, og av disse
var brorparten under 25.

Ulstein har funnet frem
til en fin balanse mellom

Ragnar Ulstein

systematiserte fakta og
skildringer. I tillegg har
han fotnoter, kildehenvis-
ninger, kart og navnelis-
ter. Bøkene er interessant
lesning, men først og
fremst et oppslagsverk.
Et imponerende arbeid.